

VÆNTA STÓR AFTURGONGD HEIMSBÚSKA

Búskaparligu avleiðingarnar av koronavirus eru nú av álvara farnar at gera um seg, og góðu búskaparútlitini frá 2019 eru vend til tað, ið mest av øllum líkist einari bráðari afturgongd

STEINAR PATURSSON

Ifarna mánaði, tá korona-kreppan var upp á tað hægsta í Kina, steðgaði kinesiski búskapurin so at siga upp, virðisbrævamarknaðurin er í lýtuni í fríum falli, og japanski búskapurin, sum er triðstørsti búskapurin í heiminum, hevur stórar avbjóðingar, nú avgjørt er, at olympisku leikirnir í Tokyo í summar verða avlýstir.

Flogferðslan er fyri harðari afturgongd, og koronakreppan hevur kravt sín fyrsta húsagang, eftir at Flybe fyrr í mánaðinum steðgaði sínum virksemini. IATA, ið er heimstovnurin fyri loftflutning, metir, at koronakreppan fer at kosta flogvinnuni 29 milliardir dollarar. Aðrir stovnar eru enn meira svartskygdir. CAPA, ið er konsulentstovnur fyri flogferðslu, metir, at uttan uppiblanding og hjálparpakkar frá tí almenna, eru flestu flogfeløg farin á húsagang um mánaðarskiftið mei-juni, um verandi støða heldur fram.

BTÚ forsagnirnar broytast

OECD, sum er stovnurin fyri figgarligari menning og samstarvi, boðaði í oktober mánaða frá, at búskaparvøkstururin fyri 2020 fór at vera um 2,9 prosent. Tá koronavirusið gjørdist ein global av-

bjóðing, heldur enn ein kinesisk, broytti OECD forsagnirnar til ein búskaparvøkstur á 2,4 prosent. Stovnurin legði kortini aftrat, at gjørdist koronavirus ein longd kreppa, kundi væntast, at tann vøkstururin varð skorin niður í helvt, bert 1,5%.

Nú vil aðalskrivarin í OECD, Angel Gurría, vera við, at støðan er meira álvarsom enn so, og at vónirnar um 1,5% búskaparvøkstur eru farnar at líkjast dreyllum.

Við BBC segði Gurría í vikuni, at koronakreppan var meira álvarsom fyri heimsbúskapin enn yvirgangsálopini 11. september í 2001 og búskaparkreppan í 2008 vóru, og at tað fer ikki at bera til hjá tjóðarbúskapunum at koma fyri seg í bræði.

– Orsøkin er, at vit vita ikki, hvussu nógv tað fer at krevja at bota um arbeiðsloysið, tí vit vita ikki, hvussu nógv fólk fara at vera arbeiðsleys. Vit vita heldur ikki, hvussu nógv tað fer at krevja at bota um støðuna hjá teimum fleiri hundradtúsund smáu og miðalstóru fyrirkunum, sum longu merkja sviðan, segði Angel Gurría við BBC.

Sambært Gurría vildu fleiri G20 leiðarar [Group of 20, stjórnarleiðarar fyri 19 lond umframt ES, red.] vera við, at koronasmittan fór at føra við sær eina bráða, men stutta, kreppu, og at búskapurin fór at koma seg umgangandi, soleiðis at búskaparliga kurvan fór

at síggja út sum eitt "V".

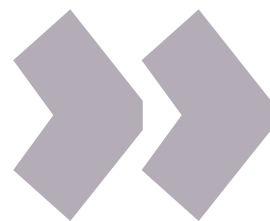
Hetta er kortini ynskishugsan, sigur Gurría, sum vil vera við, at kurvan verður meira lík einum "U" við einum langum botni. Tað týðningarmesta er at fyrirbyggja, at búskapargongdin líkist einum "L", heldur Gurría, sum eisini ger greitt, at so skal handlast umgangandi.

Stjórnir fyrireika hjálparpakkar

Ógvusligu avleiðingarnar fyri vinnulívið hava ført við sær, at stjórnir eru farnar undir at fyrirreika hjálparpakkar til ídnað, vinnulív og løntakarar.

Danska stjórnin arbeiðir við einum hjálparpakka, ið bæði skal koma vinnulívinum til góðar, umframt at løntakarar skulu fáa endurgoldið mista inntøku. Somuleiðis hevur landsstýrið samtykt ein hjálparpakka, sum umframt at veita fyrirkunum ein skoða í MVG gjaldinum eisini gevur løntakarum atgongd til ALS grunnin umvegis arbeiðsgevaran fyri mista inntøku - antin fyri at fara niður í arbeiðstíð ella fyri at verða fyribils send til hús.

Koronakreppan er nú eisini farin at spjæða ótta millum løntakarar í Stórabretlandi, og bretska figgjarmálaráðharrin, Rishi Sunak, hevur boðað frá, at stjórnin arbeiðir við einum uppskoti, sum skal tryggja, at løntakarar fáa endurgoldið 80 prosent av

Orsøkin er, at vit vita ikki, hvussu nógv tað fer at krevja at bota um arbeiðsloysið, tí vit vita ikki, hvussu nógv fólk fara at vera arbeiðsleys

lønarmissinum við einum lofti á 2500 pund. Kravið frá stjórnini til arbeiðsgevaran er, at starvsfólkini ikki verða uppsøgd, men einans send til hús fyribils.

Fýra høvuðstáttir í fyrirbyggini

Ein týðandi partur av hjálparpakkanum - í øllum førum um okkara leiðir - hevur verið at tryggja gjaldfærið og keypsorkuna hjá vanligu løntakarafjølðini. Hetta er eisini eitt av tilmælunum hjá OECD, sum í høvuðsheitum mælir til fýra ítökilig punkt í tilgongdini til at basa koronavirus. Peningafloymurin til løntakaran,

herundir eisini sjálvstøðug vinnurekandi, skal ikki steðga; vinnufyrirkur skulu fáa skatta- og avgjaldsskoða; atkomulig og betri útgerð til lækna og onnur heilsustarvsfólk, sum fáast við koronafyrirbyggging, umframt ókeypis koronakanningar.

Samanlagt skal arbeiðið at basa koronavirus vera á stødd ella størri enn Marshall hjálpin, heldur Angel Gurría.

Marshall hjálpin var evropeiski endurbyggingarpakkin hjá USA eftir annan heimsbardaga, sum eisini grundleggði OECD.

Exit strategi

Meðan diskursurin síðani januar fyri tað mesta hevur verið um, hvussu bilbukt fæst við koronavirusið, og hvussu vit "knekka kurvina", so eru fleiri, ið nú eru farin at sóknast eftir exit-strategi-